

АВТОРСКИ ПРАВА

© Овој документ е интелектуална сопственост на ENVIROPLAN S.A. и на неговите конзорциумски партнери. Секое неовластено користење или објавување од било кое лице освен она за кое истиот е наменет е строго забрането.

Оградување:

ENVIROPLAN S.A. и неговите конзорциумски партнери се целосно одговорни за содржината на оваа публикација, и истата не значи дека ги одразува ставовите на Европската унија

Содржина

2. НЕ-ТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ.....	2
2.1 ВОВЕД.....	2
2.2 ПОЛИТИКА, ПРАВНА И АДМИНИСТРАТИВНА РАМКА	2
2.3 ОПИС НА ПРЕДЛОЖЕНИОТ ПРОЕКТ	3
2.4 АЛТЕРНАТИВНИ РЕШЕНИЈА	4
2.4.1 АЛТЕРНАТИВНИ РЕШЕНИЈА ЗА ПРЕТОВАРНИТЕ СТАНИЦИ	4
2.4.2 ОСНОВНО СЦЕНАРИО	5
2.5 ОСНОВНИ УСЛОВИ ВО ВРСКА СО ПОСТОЈНАТА СРЕДИНА	5
2.6 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА.....	7
2.7 МЕРКИ ЗА УБЛАЖУВАЊЕ.....	8
2.8 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА УБЛАЖУВАЊЕ ЗА ВРЕМЕ НА ЗАТВАРАЊЕТО И РЕХАБИЛИТАЦИЈАТА НА НЕСТАНДАРДНИТЕ ОПШТИНСКИ И ДИВИ ДЕПОНИИ....	9
2.9 ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА.....	9
2.9.1 ПРЕТОВАРНИ СТАНИЦИ	9
2.10 ПЛАН ЗА ВОНРЕДНИ СОСТОЈБИ	9
2.11 ПЛАН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	10

Слики

Слика 1 - 1 - Граници на најблиските Емералд подрачја во однос на проектните компоненти.....	7
---	----------

2. НЕ-ТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

2.1 ВОВЕД

Оваа Студија за оцена на влијанието врз животната средина (ОВЖС) беше подготвена како дел од проектот „Подготовка на потребни документи за воспоставување на интегриран и финансиски самоодржлив систем за управување со отпад во Пелагониски, Југозападен, Вардарски и Скопски регион“. Општата цел на проектот е да се воспостави интегриран и финансиски самоодржлив систем за управување со отпад во овие региони.

Следните поглавја се составен дел на Студијата за ОВЖС:

- Поглавје 1: Вовед
- Поглавје 2: Не - техничко резиме
- Поглавје 3: Политика, правна и административна рамка
- Поглавје 4: Опис на предложениот проект
- Поглавје 5: Алтернативни решенија
- Поглавје 6: Основни услови во врска со постојната животна средина
- Поглавје 7: Влијанијата врз животната средина
- Поглавје 8: Оцена на влијанијата врз животната средина од затварањето и рехабилитацијата на не стандардните општински и дива депонии
- Поглавје 9: Мерки за ублажување
- Поглавје 10: Мерки за ублажување од затварањето и рехабилитацијата на не стандардните општински и дива депонии
- Поглавје 11: Програма за мониторинг на животната средина
- Поглавје 12: План за вонредни состојби
- Поглавје 13: План за управување со животната средина

Содржината на овие поглавја е на кратко опишана во следните параграфи.

2.2 ПОЛИТИКА, ПРАВНА И АДМИНИСТРАТИВНА РАМКА

Кога се спроведуваат проекти со главна цел да се воспостави интегриран и финансиски самоодржлив систем за управување со отпад, во согласност со Законот за животна средина, треба да се спроведе постапка за оцена на влијанието врз животната средина (ОВЖС).

Директивата за ОВЖС (85/337 / ЕЕС) е во сила од 1985 година и се однесува на широк спектар на дефинирани јавни и приватни проекти. Сите проекти кои се наведени во Анекс I треба да бидат предмет на ОВЖС во согласност со членовите 5 до 10. За проектите наведени во Анекс II, земјите-членки ќе одредат дали проектот ќе биде предмет на оцена во согласност со членовите 5 до 10. Постројките, кои се дел од проектот се вклучени во Анекс II од Директивата за ОВЖС, поточно во категоријата "ДРУГИ ПРОЕКТИ (11)" (6) Инсталации за отстранување на отпадот (проекти што не се вклучени во Анекс I)). Во однос на националното законодавство, предложениот проект се состои од неколку компоненти (депонирање / локација на депонијата, постројки за третман, претоварни станици итн.); компонентата од највисоката категорија е вклучена во Прилог I од Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се определува потребата од спроведување на оцена на влијанието врз животната средина ("Службен Весник на РМ" бр. 74/05, 109/09 и 164/12) во точка 8 со наслов: Инсталации за депонирање на отпадот, спалување, согорување и физичка и хемиска обработка, која обврзува да се подготви студија за оцена на

влијанието врз животната средина.

Управувањето со отпадот во Република Македонија е регулирано со Законот за управување со отпадот (ЗУО) („Службен весник на РМ“ бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 134/08, 09/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 29/16 и 63/16). Дополнително, Законот ја регулира националната политика за управување со отпад преку Стратегијата за управување со отпадот 2008 - 2020, Националниот план за управување со отпадот 2009 – 2015 и соодветните програми за управување со отпадот на централно и локално ниво.

Севкупниот пристап кон оваа проценка се заснова на следново:

- Утврдување на основните еколошки услови во подрачјето опфатено со студијата;
- Идентификување на правната рамка за предложените активности и соодветни насоки;
- Определување на критериумите на значајност за да се направи проценка на нивото на евентуалните идентификувани можни влијанија кои произлегуваат од предложените активности;
- Идентификување, предвидување и проценка на веројатните негативни влијанија врз животната средина и врз општеството, како позитивни така и негативни, од предложените активности (во фазите на изградба и на работење на постројката);
- Идентификување на адекватни мерки за ублажување, унапредување и мониторинг со цел спречување, намалување или поправање на евентуалните значителни несакани влијанија врз животната средина; и
- Проценка на значајноста на евентуалните резидуални влијанија (тоа се влијанија кои остануваат и по имплементацијата на мерките за ублажување).

2.3 ОПИС НА ПРЕДЛОЖЕНИОТ ПРОЕКТ

Во ова Поглавје е направен осврт на локациите кои беа разгледани како и на локациите кои беа избрани за двете претоварни станици во Скопскиот регион.

Тука треба да се потенцира дека, согласно постојната документација во врска со воспоставувањето на интегриран систем за управување со отпадот во Скопскиот регион (поточно, Физибилити студијата за регионално управување со отпад и депонијата „Дрисла“), основата на идниот концепт подразбира собирање на рециклабилниот отпад во една корпа, која потоа се пренесува до постројката за рециклирање на материјалите; и собирање на резидуалниот отпад во друга корпа (корпа со мешан отпад) која потоа се пренесува до постројката за механичко-биолошки третман, заедно со процес на биосушење. Овој концепт исто така подразбира одвоено собирање на зелениот отпад кој се третира преку компостирање во бразди, компостирање во домашни услови и собирни места (со собирање на мали количества дрвен материјал и рециклибилни материјали), потоа одвоено собирање на отпадо од градење и рушење, опасните фракции на отпад, електричниот и електронски отпад и другите посебни фракции на отпад: гуми, еластични работи. Сите остатоци од процесите на третман ќе бидат отстранети на стандардната депонија „Дрисла“.

Со оглед на тоа дека овој концепт е веќе прифатен како таков во соодветната документација, и исто така имајќи предвид дека потпишаниот договор за Јавно приватно партнерство го дефинира методот на третирање на цврстиот комунален отпад, предложениот проект нема да вклучува третман на цврстиот комунален отпад и на рециклабилните материјали, туку само транспорт на одвоено собраниот комунален отпад од општините до регионалниот центар.

Проектот за локалните постројки за управување со отпад во Скопскиот регион се однесува на изградба на претоварни станици за цврст отпад кои ќе се користат како привремени станици за транспорт на отпад до пооддалечените постројки за третман и одлагање на отпадот. Тие можат да имаат важна улога во целокупниот регионален систем за управување со отпад, како врска помеѓу системот за собирање на цврстиот комунален отпад и неговото финално одлагање.

Општините во кои ќе бидат изградени претоварните станици во Скопскиот регион се следниве:

ПРЕТОВАРНИ СТАНИЦИ	Општини кои се опслужуваат
Претоварна станица во Шуто Оризари	Бутел, Ѓорче Петров, Карпош, Сарај, Чучер Сандево и Шуто Оризари
Претоварна станица „Вардариште“ во Гази Баба	Гази Баба, Арачиново, Петровец и Илинден

Општините Аеродром, Кисела Вода, Центар, Чаир, Зелениково, Студеничани и Сопиште ќе го пренесуваат својот отпад директно до центарот за управување со отпад „Дрисла“.

2.4 АЛТЕРНАТИВНИ РЕШЕНИЈА

Ова Поглавје ќе направи осврт на алтернативите кои беа разгледани од страна на проектниот тим, земајќи ги притоа предвид влијанијата врз животната средина. Алтернативните сценарија разгледани во рамките на Физибилити студијата беа поинакви начини на кои би можеле да бидат исполнети целите за интегрирано управување со цврстиот отпад, со избор на алтернативни локации или со примена на други технологии за спроведување на проектот.

2.4.1 Алтернативни решенија за претоварните станици

Во однос на алтернативните решенија за претоварните станици, беше направена анализа на можните локации со користење на специфични критериуми и спроведени чекори кои подетално беа опишани во РПУО за регионот, вклучувајќи ги и можните општини кај кои би можела да се изгради претоварна станица. Потоа беа идентификувани двете подрачја за изградба на претоварни станици со писмено барање упатено до тие општини.

За секоја од предложените претоварни станици во регионот пресметана е критичната точка. За определување на критичните точки исто така се пресметани и просечните трошоци на директно превезување на отпадот, изразено во €/km.

Односот „трошоци – километри“ помеѓу директното превезување на отпадот до постројките за отпад, со користење на собирни возила, и превозот во поголеми возила за секоја предложена претоварна станица во Скопскиот регион беше прикажан и споредуван.

Во однос на алтернативните технологии за претоварните станици, кои би биле најсоодветни за заедницата, истите зависат од повеќе параметри. За да се определи најсоодветниот систем за утовар и опремата за транспорт за секоја претоварна станица за сите предложени претоварни станици во Скопскиот регион се предлага опцијата со контејнери со преси наменети за мешан отпад и рециклабилен отпад, и отворени контејнери за зелениот отпад/ рол кипер камиони, како најекономично решение за опрема која би се користела за транспорт.

2.4.2 ОСНОВНО СЦЕНАРИО

Основното сценарио за претоварните станици ги опишува влијанијата врз животната средина, доколку предложениот проект во однос на претоварните станици не се спроведе. Основното сценарио е опишано како опција наречена „како и досега“ (business as usual) или Варијанта 0 – да нема ПС: Секоја општина ги користи своите постојни средства односно возила за собирање на отпад, отворените камиони, итн. за транспорт на отпадот до Дрисла.

Веројатниот развој на настаните во однос на сегашната состојба со животната средина, ако не биде спроведен предложениот проект, може да се оцени како негативен, затоа што имаме нецелосна имплементација на хиерархијата за управување отпад т.е. не се преземаат речиси никакви мерки за спречување на создавање на отпадот. Согласно хиерархијата за управување со отпадот, спречувањето на отпадот е цел кон која вреди да се стремиме, по неа следат подготовки за негово повторно искористување, рециклирање, друго искористување во смисла на добивање енергија, и дури на крајот доаѓа депонирањето како краен чекор на постапување со оној отпад кој не може да биде третиран. Така што, од суштинска важност е да го смениме сегашниот пристап на депонирање кој се користи со сегашниот систем за управување со отпад. Во моментот во регионот не постојат конкретни мерки за пренасочување на биоразградливиот комунален отпад од депониите, а системот за одвоено собирање на отпадот на изворот (во однос на отпадот од пакување) е многу ограничен. Во таа смисла, основното сценарио т.е. сегашната состојба (собирање на отпад, минимално рециклирање на отпадот од пакување и отстранување на депонии, без изградба на претоварни станици) може да доведе до негативно влијание врз животната средина и врз условите за живот во регионот.

2.5 ОСНОВНИ УСЛОВИ ВО ВРСКА СО ПОСТОЈНАТА СРЕДИНА

Во ова Поглавје даден е опис на постојните еколошки компоненти (основни услови) кои е веројатно дека ќе бидат засегнати со имплементацијата на локалните постројки за управување со отпад. Информациите и податоците беа обезбедени со теренски посети, геолошки истражувања на лице место како и со топографски истражувања.

Од еколошки аспект, локациите кои се предлагаат за претоварните станици не се наоѓаат на подрачја кои се од посебно значење, како што се подрачја определени како подрачја од национална или меѓународна важност (на пример: мочуришта, биосферни резервати, прибежишта за дивите животни или заштитени подрачја).

Исто така, проектот нема да доведе до истребување на загрозените и ендемични видови, ниту до деградација на најважните екосистеми и живеалишта. Сите подрачја опфатени со проектот во Скопскиот регион, предвидени за претоварните станици (Шуто Оризари и Вардариште) се наоѓаат во средина која е веќе деградирана, затоа што сите тие се постојни нестандартни депонии.

2.5.1 Опис на постојната средина предвидена за претоварната станица во Шуто Оризари

Подрачјето опфатено со студијата се наоѓа во Општина Шуто Оризари, во североисточниот дел од општината, долж патот А2 кој ги поврзува населбите Шуто Оризари и Горно Оризари. Како што е наведено, поширокото подрачје многу години се користи како неконтролирана локација за отстранување на отпад. Поконкретно, од Анкетата за нестандартни и диви депонии која беше

спроведена од експертите на проектниот тим, најблиските неконтролирани депонии се: RAIL056 и RAIL057.

Најблиско Емералд место е Матка (МК0000009) на директно растојание од околу 12,7 km во правец запад-северозападно од предложеното место. Други Емералд места во близина на Шуто Оризари се Јакупица (МК0000017) на растојание од околу 25 km и Катлановска Клисура (МК0000030) на растојание од околу 35 km. Освен тоа, Шуто Оризари не се наоѓа на ниту една гранична линија со било кој биокоридор.

Ова подрачје се карактеризира со едноличен релјеф во кој најчесто има мали отворени површини и мали ридови со умерени падини. Земјоделското земјиште е застапено со мали или големи приватни парцели додека во рамничарскиот дел во најголем дел се наоѓаат полиња за одгледување на житни култури. Пејзажот исто така се карактеризира и со недоволен број на коридори и земјиште (во смисла на број и големина).

Во поширокото подрачје околу претоварната станица во најголем дел доминираат живеалишта создадени од човекот (вклучувајќи тука полиња и ниви, напуштено земјиште, итн.). Полињата и земјоделското земјиште во овој регион во најголем дел се карактеризираат со зрнести (жито и пченка) и други култури, а исто така често се засадуваат и зелка и лубеници.

Монокултурните насади имаат помала вредност од аспект на биолошката разновидност во споредба со полињата кои се обработуваат поединечно. Монотипската структура на заедниците и еколошките услови кои се контролирани од човекот, употребата на пестициди и вештачки ѓубрива, го диктираат развојот на биоценозата со мала разновидност на видови. Нивното значење за биолошката разновидност е мало.

Во околината на ПС може да се забележи расфрлан отпад.

2.5.2 Опис на постојната средина предвидена за претоварната станица Вардариште

Од административен аспект, локацијата на проектот припаѓа на Општина Гази Баба. Местото се наоѓа околу 0.14 km од реката Вардар, во индустриска зона. Предложеното место се простира на површина од околу 4.25 ha. Најблиско населено место е Гази Баба (0.65 km од најблиските куќи). Претоварната станица Вардариште не се наоѓа во границите на ниту едно национално заштитено подрачје или подрачје предложено за заштита, ниту во некое меѓународно определено подрачје. Главна карактеристика на ова подрачје е предлог споменикот на природата – интегрална единица „Острово“, на растојание од околу 2.5 km од ПС.

Најблиско Емералд место е Катланово – Таор (МК0000030) на директно растојание од околу 13.5 km јужно од предложеното место. Други Емералд места во близина на претоварната станица Вардариште се Јакупица (МК0000017) на растојание од околу 16 km и Катлановска Клисура (МК0000030) на растојание од околу 20 km.

Пристап до местото е можен преку патот R 1102.

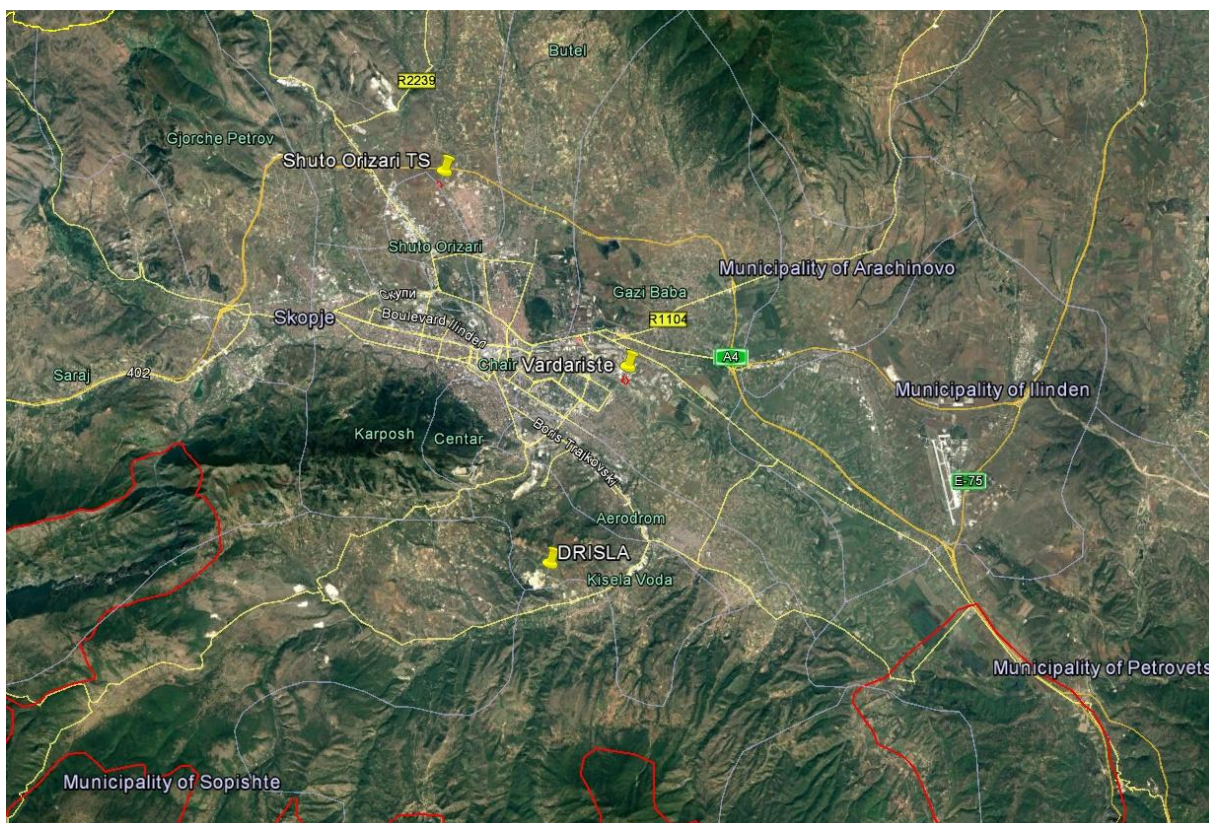
Пејзажот се карактеризира со рамен релјеф кој е многу деградиран поради постоење на стара, нестандартна депонија. Локацијата се наоѓа во близина на населени места така што може да се каже дека станува збор за урбан пејзаж. Урбаниот карактер е мошне воочлив од визуелен и структурен аспект – претставен е со станбени згради и други објекти. Освен во централните

подрачја на местото каде се наоѓа старата депонија, во остатокот од подрачјето доминираат објекти и куќи.

Делови покриени со вегетација, со помала големина, можат да се најдат во периферните урбани подрачја. Речните корита на реката Вардар која се наоѓа во близина (на растојание од околу 100 метри) се значително изменети, додека водотеците исто така имаат силно деградирани структурни и функционални карактеристики. Така што, улогата на реката и на крајбрежната вегетација како коридори е незначителна. На местото може да се забележат исклучиво кучиња, поради постоењето на засолниште за кучиња во близина на локацијата предвидена за претоварна станица.

Слика 1 - 1 - Граници на најблиските Емералд подрачја во однос на проектните компоненти

2.6 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Во поглавјето 7 е претставена проценка и евалуација на веројатните влијанија, со цел да се оцени нивниот интензитет врз разни сектори од животната средина и социо-економското опкружување од изградбата до работењето на претоварните станици. Главни сектори во животната средина кои беа анализирани се подземни и површински води, почва и геологија, воздух и клима, луѓе и општествена средина, флора и фауна, пејзаж, културно наследство и материјални средства. Во градежната фаза значителните влијанија се состојат од создавање отпадни води (комунални, истекувања од површината, опасен течен отпад). Создавањето на овие типови отпад претставува главна закана за почвата и геологијата. Освен тоа, емисиите во воздухот кои се создаваат во градежната фаза, најмногу потекнуваат од возилата, камионите и градежната механизација, а тука е и прашината од земјените работи и ископувањата со што се придонесува кон влошување на квалитетот на воздухот. Дополнително, бучавата може да претставува извор на непријатност. Главни влијанија од ПС врз животната средина, во фазата на изградба, се создавањето на прашина

од ископувањата и земјените работи и од уништувањето на вегетацијата, како главен можеен проблем во однос на флората и фауната.

За време на оперативната фаза, отпадните води и исцедокот кој се создава од набивањето на отпадот и отпадните води од претоварните станици, можат да претставуваат сериозна закана за површинските и подземните води како и за почвата во подрачјето опфатено со студијата. Понатаму, ќе се создава и бучава и тоа од работењето на опремата, механизацијата и возилата неопходни за соодветно функционирање на постројката кои може да предизвикаат непријатности. Не се очекува влијание на флората и фауната поради работењето на ПС, а влијанијата врз пејзажот се категоризираат како незначителни. Конечно, не се очекува влијание врз здравјето на луѓето од епидемиолошки аспект туку само занемарливо влијание поради зголемениот интензитет на сообраќајот предизвикан од камионите со отпад.

Двете ПС во регионот ќе бидат сместени во близина на постојните нестандартни депонии каде се отстранува отпадот. Како резултат на тоа, исто така претставени се кумулативните влијанија од истовремените работи.

Изградбата на претоварните станици позитивно влијае на животната средина. Соодветното управување со отпадот со затворањето и рехабилитацијата на нестандартните депонии го зголемува статусот на заштита на животната средина и квалитетот на јавното здравје. Управувањето со комуналниот отпад со изградбата и работењето на претоварните станици мора да биде направено со користење на методи и практики со кои влијанието врз животната средина во регионот се сведува на минимум. Изградбата на претоварните станици но исто така и нивната оперативна фаза, се придружени со позитивни и негативни влијанија врз животната средина.

2.7 МЕРКИ ЗА УБЛАЖУВАЊЕ

Со цел да се минимизираат влијанијата врз животната средина претставени во поглавјето 7, треба да се усвојат мерки за ублажување. Во поглавје 9 се анализираат мерките за ублажување со цел да се решат влијанијата во различни сектори на животната средина, како од фазата на изградба така и од оперативната фаза.

Главните мерки за ублажување во градежната и оперативната фаза се однесуваат на подземните и површински води, почвата и геологијата, воздухот и климата, луѓето, флората и фауната, пејзажот и материјалните добра.

Во фазата на изградба и оперативната фаза на претоварните станици ќе се применат мерки за ублажување со цел да се спречат, минимизираат и контролираат влијанијата на квалитетот на воздухот, (бучава, прашина, мириси), влијанијата врз почвата и врз квалитетот на водата/хидрологијата. Ова се некои од основните мерки кои треба да се применат:

- Внимателно постапување со отпадот.
- Редовно одржување на возилата.
- Навлажнување на подрачјата каде се вршат ископувања, по потреба.
- Редовно одржување и функционирање на целата механизација/возила на местото.
- Постапување бариери против бучава на соодветни локации, ако е потребно.
- Отпадот треба да се собира и складира на соодветен начин со цел негов понатамошен третман или одлагање на ЦПУО.
- Соодветно собирање на истекувањата и создадените отпадни води и третман во соодветна постројка на локацијата (ПСОВ). Соодветно покривање на градежните материјали по потреба, со цел минимизирање на прашината

2.8 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА УБЛАЖУВАЊЕ ЗА ВРЕМЕ НА ЗАТВАРАЊЕТО И РЕХАБИЛИТАЦИЈАТА НА НЕСТАНДАРДНИТЕ ОПШТИНСКИ И ДИВИ ДЕПОНИИ

Покрај општото подобрување на квалитетот на животната средина од затворањето и рехабилитацијата на нестандартните општински и диви депонии, потенцијалните влијанија врз животната средина од тие активности се презентирани во поглавјето 8. Анализираните влијанија се прилагодени на различни видови на рехабилитација, со покривање на почвата и отстранување на отпадот.

Почитувајќи ги влијанијата, во Поглавје 10 дадени се релевантни мерки за ублажување во фазата на рехабилитација на нестандартните општински и диви депонии. Конечно, дадени се мерки за ублажување во фазата за непречено затворање на локациите.

2.9 ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

2.9.1 Претоварни станици

Програмата за мониторинг во животната средина за претоварните станици, земајќи ги предвид типот и карактеристиките на инсталацијата, ги опфаќа следниве сектори:

- Квалитативна и квантитативна контрола на отпадот кој се донесува
- Мониторинг на соодветното функционирање на објектите
- Мониторинг на квалитетот на површинските води
- Контрола на квалитетот на воздухот (мирис и прашина)

Во однос на мониторингот и евидентирање на метеоролошките податоци, такво нешто не е потребно кај претоварните станици. Во случај сепак да биде потребно, мониторингот може да се прави од најблиската метеоролошка станица.

2.10 ПЛАН ЗА ВОНРЕДНИ СОСТОЈБИ

За време на работата на претоварните станици (ПС), главна цел е заштита на човечките ресурси, инфраструктурата и финансиските ресурси вклучени во проектирањето, изградбата и работењето на проектот.

Секоја можна несреќа или итна ситуација за време на изградбата или работата треба да бидат идентификувани. За секоја итна ситуација треба да бидат развиени мерки за одговор и контрола, заедно со процедури за медицинска евакуација на повредените или болни лица од локацијата на инцидентот до болница.

Целите на Планот за вонредни состојби се следни:

- Идентификување на итни постапки за можните настани во текот на различните фази на проектот.
- Идентификување на специфичните карактеристики на потенцијалните ризици кои можат да предизвикаат настани поврзани со несреќи при сообраќај, работа, пожари, експлозии, итн.
- Подготвување на општ преглед на секоја постапка за итни случаи.
- Подготвување на општи насоки кои ќе се користат за подготовка на постапки за вонредни состојби, во согласност со стандардите за квалитет утврдени од страна на меѓународните норми.

- Предлог на алатки за управување и работа кои ќе се користат во итни случаи.
- Воспоставување на основни барања за одговор во итни случаи.
- Подготовка на одговори за природни катастрофи.
- Идентификување и анализи на можни итни ситуации.

2.11 ПЛАН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЖИВОТНА СРЕДИНА

Во ова поглавје се дадени насоките за соодветно работење и безбедност на вработените, како и општите услови за изградба и работење на претоварните станици.